

Visitationspredikan, Sigtuna församling

Första söndagen i advent, 1 december 2024, Sak. 9:9-10, Matt. 21:1-9 (10-11)

Söndagens tema: Ett nådens år

Visitationens tema: Ett välkomnande vi – samling och sändning i Sigtuna

Vi är ett välkomnande vi – alla vi som har samlats här idag för att ta emot pilgrimen Jesus när han kommer ridande på en åsna. Några av oss brukar ofta vara här i kyrkan. Vi kanske kommer hit varje söndag eller flera gånger i veckan för att fira mässa. Andra av oss är mer tillfälliga besökare – som jag är. Vi kommer hit några gånger om året och gläds över att äntligen få sjunga de välbekanta psalmerna och lyssna till körsången.

När ett välkomnande vi rymmer en stor mångfald är det många som känner sig välkomna. Jag har varit här under några dagar för att lära känna Sigtuna och församlingslivet här ännu lite bättre. Jag har mött en rikedom av levande traditioner som har fått mig att upptäcka hur Gud kan gå till väga när Gud förkunnar fred för folken.

En vanlig söndag här i Mariakyrkan samlas kristna från olika traditioner för att fira gudstjänst tillsammans. Hit kommer romerska katoliker, ortodoxa, pingstvännen, svenska och internationella pilgrimer. Här möts de som skulle beskriva sig själva som högkyrkliga, lågkyrkliga, folkkyrkliga eller småkyrkliga och dessutom de som ser sig som okyrkliga.

Uppe på kullarna är mångfalden av traditioner som berikar varandra minst lika stor. På Sigtunastiftelsen samlas forskare och kulturutövare med helt olika kompetenser och livsåskådningar. På Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket inkluderar undervisningen inte bara matematik och grammatik utan också empati – medkänsla. På Sigtuna folkhögskola får man inte bara betyg, man får också bli människa.

Ni som känner Sigtuna väl vet att den här traditionsrikedomen inte är någonting nytt. Den finns med från allra första början, när Sigtuna grundades och utvecklades som Sveriges äldsta stad. Myntsamlingen på muséet (Sigtuna museum) vittnar om resor, handel, internationella kontakter och religionsmöten för mer än tusen år sedan.

I berättelsen om Ingegerd Olofsdotter, Sigtunaflickan som mäklade fred i det som idag är Ukraina, ryms en fråga. Vi ställs inför samma fråga i rummet på muséet som visar hur Sigtuna välkomnade illa medfarna kvinnor och barn som kom med de vita båtarna (bussarna) från Nazitysklands koncentrationsläger. Hur kan vi som möts här idag vara med och bidra när Gud förkunnar fred för folken genom att ta vara på och förnya den rikedom av traditioner som utmärker Sigtuna?

I evangelisten Matteus berättelse om hur Jesus rider in i Jerusalem beskrivs en rörelse i folket som jag vill lyfta fram som ett svar på den frågan. De som var med då var lika olika varandra som vi är. Några visste vad som står i de bibliska skrifterna. De uppfattade att Jesus sa något viktigt genom sitt val av riddjur. Den kung som Gud sänder ska komma i enkelhet, ridande på en åsna, ett djur som hör ihop med de dagliga sysslorna. Andra tänkte inte alls på Sakarjas profetia. De anslöt till folksamlingen eftersom de ville vara med och sjunga Hosanna.

De som var med då gjorde inte heller samma saker när de välkomnade Jesus till staden. Alla gick inte i väg för att hämta åsnan och fölet men ett par gjorde det. Några bredde ut sina mantlar på vägen medan andra skar kvistar från träden och bredde ut dem på vägen.

Man kan säga att de liturgiska uttrycken skilde sig åt bland dem som förenades i samma lovsång och det är inte den enda traditionsrikedomen som omger Jesus när han anländer till sitt pilgrimsmål. Evangelisten Matteus berättar att ”När [Jesus] drog in i Jerusalem blev det stor uppståndelse i hela staden” eftersom människor reagerade på olika sätt. ”[M]an frågade: ’Vem är han?’ Och folket svarade: ’Det är profeten Jesus från Nasaret i Galileen.’” På så sätt tog en folkrörelse form och idag når den rörelsen oss för att sätta också oss i rörelse.

Rörelsen i folket börjar med en fråga. Vem är han? Vem är han som kommer omgiven av en rik liturgi och mångstämmig körsång? Vem är han som färdas till oss med hjälp av så enkla medel som en åsna, dopets vatten och nattvardens bröd och vin? Frågan är inte ett uttryck för kritik eller en inbjudan till polemik. Det är inte irriterade grannar som undrar om all den här uppståndelsen verkligen är nödvändig. Frågan ställs nyfiket och öppet. Den bjuder in till dialog, precis som vi måste göra när ett fientligt vi-och-dom-tänkande riskerar att breda ut sig.

Idag får folket i Jerusalem inspireras att våga fråga. Vem är han som fick människor att bygga kyrkor och kloster här i Sigtuna? Varför kallar sig vissa besökare här i Mariakyrkan för pilgrimer medan andra säger att de är turister? När är det på sin plats att använda rökelse? Ibland vågar vi inte fråga eftersom vi är rädda för att framstå som dumma eller för att vi inte vill sätta ord på frågor som kanske är obesvarbara. Dagens goda råd är: Lägg bort den rädslan som en mantel framför Jesus. Det gör det lättare för honom att komma fram.

Folkrörelsen fortsätter med ett svar. Han som kommer ridande på åsnan är profeten Jesus från Nasaret i Galileen. Det är folket som säger detta och inte lärjungarna eller apostlarna. Hade Petrus eller Marta svarat på frågan hade de sagt att Jesus är Messias, Kristus, den utlovade frälsaren. Nu är det inte det inte den innersta kretsen runt Jesus som tar till orda. I stället återger bibeltexten folkets svar, utan att det korrigeras, problematiseras eller kompletteras.

Folket i Jerusalem uppmuntrar oss att våga svara. När vi berättar varför vi tycker att det är viktigt att samlas i Mariakyrkan på första advent tar vi hand om och förnyar den rikedom av traditioner som finns här i Sigtuna. Våra svar måste inte vara begåvade för att fylla en viktig funktion. Folket i Jerusalem hade inte särskilt bra koll på vem Jesus är men de gav ett ord på vägen. Deras svar är ofullständigt men det är en del av evangeliet. Ibland vågar vi inte svara eftersom vi är rädda för att bli underkända av expertisen. Dagens goda råd är: Lägg bort den rädslan som en kvist framför Jesus. Det gör det lättare för honom att komma fram.

Vi vet att folkrörelsen fortsätter efter uppståndelsen i Jerusalem. Den kristna tron sprids över världen och bidrar på ett genomgripande sätt till den traditionsrikedom som finns här i Sigtuna idag. Vi vet inte hur framtiden för evangeliets folkrörelse och traditionsrikedomen här i Sigtuna ser ut. Det vi vet är att Jesus bjuder in oss alla att vara en del av svaret på den frågan. Vi får fortsätta berättelsen efter lovsången som avslutar dagens evangelietext.

Precis som många generationer här i Sigtuna får också vi följa Jesus in i staden. Genom våra bristfälliga ord och det lilla vi kan göra får vi bidra när Gud förkunnar fred för folken. Här i kyrkan får vi samlas som ett välkomnande vi som tar emot Jesus i bröd och vin, sång och musik. Inne i staden är vår sändning, vår kallelse, att vara ett växande vi, en gemenskap som ständigt på nytt låter sig överraskas av Jesu ankomst. Jesus fortsätter att komma till oss med en häpnadsväckande ödmjukhet. Han använder färdmedel som är naturliga inslag i våra vardagsliv. Han låter oss upptäcka var vår tids åsnor väntar på oss. När vi leder de åsnorna till honom och låter dem föra honom till oss tar vi vara på och förnyar Sigtunas rikedom av traditioner. Det förflutna får liv och världen får en framtid som är värd att hoppas på.